

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

Glasilo Slovencev v Argentini

Leto LXXVIII | 8. aprila 2019 - Buenos Aires, Argentina | Št. 5

www.svobodnaslovenija.com.ar

Svobodna Slovenija

NEPOZABEN OBISK DIJAKOV V COTTOLENGO IN V SVETIŠČE MARIJE IZ SCHÖENSTATT

»Gospod, hočeš moje roke,
da bi današnji dan
pomagal ubogim in bolnim,
ki so pomoči potrebni?
Gospod, danes ti dam svoje roke.

Gospod, hočeš moje noge,
da bi današnji dan
obiskal vse tiste,
ki potrebujejo prijatelja?
Gospod, danes ti dam svoje noge.

Gospod, hočeš moj glas,
da bi današnji dan
nagovoril tiste,
ki so potrebni besed ljubezni?
Gospod, danes ti dajem svoj glas.

Gospod, hočeš moje srce,
da bi današnji dan
ljubil vsakega osamljenega človeka ker
je človek?
Gospod, danes ti dam svoje srce.«

Med potjo smo molili in prepevali, naša dušna pastirja g. Franci Cukjati in g. Robert Brest ter voditeljica prof. Mirjam Oblak so nas še posebno spodbudili k temu. Dolgoletni pomočnik in spremljevalec III. letnika v Cottolengo, Tomaž Godec, nam je postregel okusne »facture«, po katerih smo veselo planili.

Ko smo prišli v Cottolengo smo v hiši redovnic Donorionetovega reda oddali obleke, hrano in razne potrebščine, ki smo nabrali že med letom. Sprejela nas je ljubezniva sestra, ki nam je razložila o nastanku in delovanju te ustanove, govorila je nam tudi o bolnikih, njihovi negi, itd. Mladi smo jo pa tudi vprašali o njenem redovniškem življenju in kako je začutila svoj poklic. Nadaljevali smo dan z obiskom raznih hiš, katere imenujejo paviljoni. Tako smo obiskali ženske in moške oddelke, z bolnimi in z bolniškimi sestrami smo preživeli zelo lepe trenutke. Čutili smo, da smo jih razveselili z našim petjem in osebnim pogovorom. Njihovi obrazi so izžarevali veselje!

Ko je ura odbila poldne in smo že bili lačni, smo šli na kosilo v posebno dvorano kjer smo delili z drugimi tudi hrano, ki smo jo prinesli s seboj in se ob tej razgovarjali.

Po kosilu smo obiskali tudi glavno cerkev, kjer je na posebnem oltarju relikvija, Don Orionovo nestrohnjeno srce. Zmolili smo in zapeli tudi pred Najsvetejšim, nakar smo obiskali še hišo slepih in slabovidnih redovnic, Sakramentink. Njihova kongregacija bo letos

izpolnila 92 let, ustanovil jo je Don Orione v Italiji. Karizma teh nun je zelo posebna: z molitvijo in daritvijo vodijo »duhovno slepe« ljudi k Bogu, posvečajo se predvsem češčenju Najsvetejšega. Njihova kongregacija je prisotna poleg Argentine tudi v Italiji, Španiji, na Filipinih, v Keniji, Braziliji in Čilu.

Po tretji uri smo nadaljevali naš dan in obiskali Svetišče Marije iz Shöenstatt, ki je v Florencio Varela, približno 20 km. od Cottolenga. Tam smo najprej malicali in se nato srečali v obednici tudi z redovnico. Pogovorili smo se o pomenu naših korenin in o dragocenih vrednotah, ki smo prejeli od prednikov. Sestra je nam povedala tudi mnogo lepih misli za življenje.

Sledil je prosti čas, ki smo ga radi izkoristili, nekateri za krajši sprehod po čudovitem parku polnem rož, drugi za klepet in ogled kraja. Skupaj smo se usedli pod uto in navdušeno vadili pesmi za sv. mašo. Niko Goljevšček nas je spremljal s kitaro, Boris Čeč, Ivan Magister, Blaž Markež in Matija Zupanc pa so se vrstili pri igranju »cajón peruano«.

Sredi zelenega parka, v majhni prisrčno in lepo okrašeni kapelici, sta g. Franci in g. Robert darovala sv. mašo za zaključek preživete dne. Povezavo maše je brala Adrijana Pregelj, berilo Tatjana Brula, prošnje pa ostali udeleženci. Po sv. daritvi smo prejeli v spomin podobice z blagoslovljenim rožnim vencem. Potem smo se še fotografirali in se tudi zahvalili vsem voditeljem.

Hvaležni smo prof. Mirjam Oblak, dušnima pastirjema g. Franciju Cukjati in g. Robertu Brestu ter spremljevalcu Tomažu Godcu za vodstvo in celodnevno organizacijo. Hvala njim smo lahko doživeli tako lep in poseben dan z bolniki in prizadetimi. Z avtobusom smo se vrnili na naše domove z veseljem v srcu in z upanjem, da bi se lahko še kdaj vrnili.

III. letnik SSTRMB 2018

SEJA MEDORGANIZACIJSKEGA SVETA SLOVENSKEH DRUŠTEV V ARGENTINI

V četrtek, 28. marca, so se predstavniki slovenskih društev in organizacij zbrali v Slomškovem domu na prvi letošnji redni seji Medorganizacijskega sveta.

Zastopani so bili:

Zedinjena Slovenija, slovenski domovi: Slomškov dom, Slovenska Pristava, Slovenski dom San Martin, Slovenski dom Carapachay in Naš dom San Justo, slovensko dušnopastirstvo v Argentini, šolski odsek Zedinjene Slovenije, Slovenski srednješolski tečaj ravn. Marka Bajuka, Slovenska kulturna akcija, Zveza slovenskih mater in žena, mladinski organizaciji SDO - SFZ in tednik Svobodna Slovenija.

Sejo je otvoril predsednik ZS, Jure Komar; kot običajno je bila na prvem mestu molitev. Nato je predsednik gostitelja Slomškovega doma, Marko Selan, prebral poročilo o delovanju krajevnega društva v zadnjem letu.

Po končanem počitniškem času in ob začetku dejavnosti v naši skupnosti v letu 2019 so prisotni na prvem mestu uskladili koledar prihajajočih prireditev za celo leto, v kate-

rem se bomo še posebej spominjali 60-letnice smrti škofa Gregorija Rožmana. Tudi letos je pred nami bogat načrt dogodkov, tako krajevnih ali skupnih. Na tej prvi seji so torej predstavniki organizacij pregledali osnutek, narejen že ob koncu leta 2018, in potrdili bodoče redne ter izredne dejavnosti. Najbližji skupni prireditvi sta Misijonska veletombola in pa romanje v Luján, zato so se prisotni na prvem mestu pomenili o potrebnih pripravah, predvsem v zvezi z vsakoletnim romanjem, ker bo letos potrebno prilagoditi naše obrede novim pravilom bazilike.

Poudarili so tudi pomembne obiske iz Slovenije za tekoče leto, med njimi predvsem obisk pisatelja Draga Jančarja in dr. Barbare Ivančič Kutin iz Inštituta za slovensko narodopisje.

Sledili so pogovori in razprave o temah, ki zadevajo našo skupnost. Po končanem uradnem delu seje pa še prijateljski pogovori ob večerji, za katero je poskrbel Slomškov dom.

Martin Selan

VELIKI TEDEN *v Buenos Airesu*

Cvetna nedelja

V slovenskih domovih tradicionalne procesije z butaricami in branje Pasijona.

V Našem domu San Justo: po sv. maši mladinski Križev pot.

V Slomškovem domu: "Kerigma", ob 18. uri.

Veliki četrtek ob 20. uri

Spomin Jezusove zadnje večerje z učenci.

Sveta maša, obred umivanja nog, nato češčenje Najsvetejšega.

Po obredih: mladinska priprava na Veliko noč do petka zvečer.

Veliki petek ob 19. uri

Branje božje besede: Jezusovo trpljenje in smrt: češčenje Križa.

Po obredu: Križev pot, v pripravi mladine iz Našega doma.

Velika sobota

Blagoslov jedil po slovenskih domovih.

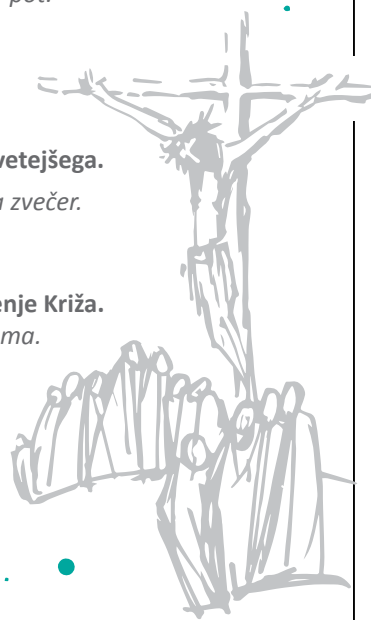
Ob 21. uri slovesna vstajenjska sv. maša z obredom luči in krstnim bogoslužjem.

Velikonočna nedelja

Svete maše po slovenskih domovih

Cerkev Marije Pomagaj - Slovenska hiša

Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires

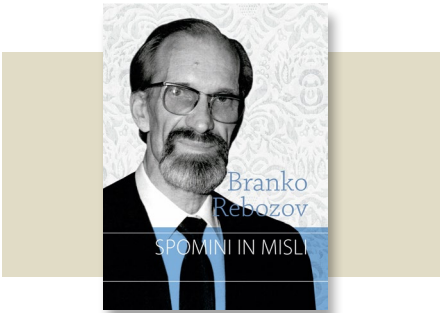

IZŠLI SO SPOMINI BRANKA REBOZOVA

Pri založbi Mladika v Trstu je kot četrta knjiga zbirke Zapisi iz zdomstva, ki je posvečena spominskim in esejističnim delom izpod peresa Slovencev po svetu, izšla obsežna knjiga spominov kulturnega delavca v slovenski argentinski skupnosti Branka Rebozova.

Avtor, ki se je rodil v Sevnici leta 1926 in je umrl v Buenos Airesu leta 2013, je v Meddobju in drugih revijah v Argentini in Sloveniji objavljajal poezijo in prozo, prevajal pa je tudi mlade pesnike, ki ustvarjajo v španščini. Leta 2012 je v samozaložbi izdal svojo edino pesniško zbirko Črn plamen.

Zdaj je pred nami njegova posmrtna knjiga Spomini in misli, ki obsega 342 strani in 16 dodatnih strani fotografij. V tem delu iskreno obnavlja predvsem svoja doživetja iz vojnih let in iz prvega poveljnega časa. Takrat je bil star od 16 do 19 let. Ob tem kritično razmišlja o revoluciji, partizanstvu in domobranstvu, saj so ga močno zaznamovali najprej doživetja iz časa, ko je bil prisilno mobiliziran kot partizan in ko je bil nato domobranski prostovoljec, nato pa umik na Koroško, britanska prevara, rešitev iz

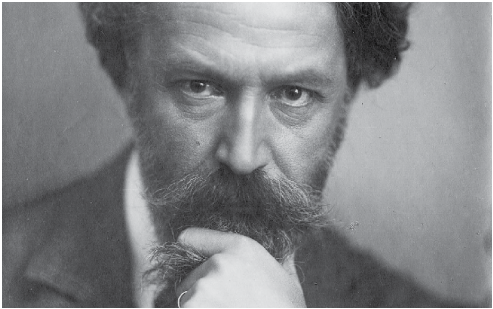
Vetrinja, a zlasti poveljni množični poboji. V omenjeni knjižni zbirki, ki jo pri tržaški založbi Mladika ureja Ivo Jevnikar, so že izšli spomini rajnega prof. Alojzija Geržiniča iz Argentine Od Save do Srebrne reke (2015), časnikarja Pavleta Borštnika, ki živi v Clevelandu (ZDA), Moj čas (2016) in pa Jožeta Mihevca iz Toronta (Kanada) Skozi taborišča do sreče (2018, uredila jih je dr. Rozina Švent). Zdaj je torej spet na vrsti Argentina. O novi knjigi je najprej poročalo Okence v Slovenijo, ki je 2. marca predvajalo razgovor v živo z urednikom Ivom Jevnikarjem.

Krstna predstavitev Spominov in misli pa je bila v četrtek, 14. marca, v dvorani Študijskega centra za narodno spravo v Ljubljani. Ob uredniku Jevnikarju sta spregovorila dobra znanca avtorja Branka Rebozova – njegov mladostni prijatelj in soborec Božidar Trefalt iz Kranja ter zgodovinarica in knjižničarka dr. Rozina Švent. Številno občinstvo, med katerim je bilo več sorodnikov tako avtorja kot njegove soproge Ljudmile Drobnič, s katero se je poročil 1. januarja 1948 v taborišču v Senigaliji, sta pozdravila direktorica Študijskega centra za narodno spravo dr. Andreja Valič Zver in vodja založbe ter revije Mladika Marij Maver iz Trsta. V imenu avtorjeve vdove Ljudmile in otrok Bogomile, Boruta in Alenke pa je pozdravno in zahvalno pismo prebrala njihova sorodnica Lilijana Germavc.

V Argentini bo knjigo mogoče dobiti na predstavitvi v Buenos Airesu, ki se še pripravlja, drugače pa se lahko naroči pri založbi Mladika (www.mladika.com).

Ivo Jevnikar

OkrOgle OBLETNICE | *Rihard Jakopič (1869 - 1943)* Pripravil Jože Jan

Pred 150 leti, 12. aprila leta 1869, je bil rojen Rihard Jakopič, eden največjih slovenskih slikarjev.

Že v šolskih letih ga je slikarstvo tako pritegnilo, da je v 6. razredu realke prekinil šolanje in se posvetil umetnosti. Šolal se je eno leto na dunajski akademiji upodablajočih umetnosti, eno leto na akademiji v Münchnu, dve do tri leta v presledkih v Ažbetovi slikarski šoli v Münchnu, potem se je ozrl še malo po drugih krajih in pot ga je pripeljala tudi v Prago, ki je nanj tako mogočno učinkovala, da je sklenil ostati tam dalj časa. Leta 1904 se je poročil z Ano Czerny iz Škofje Loke, leta 1906 pa se je mlada družina preselila v Ljubljano, kjer je slikar ostal do konca svojega življenja.

Bil je vodilni slovenski impresionistični slikar. Impresionizem je umetnostna smer v slikarstvu, katere začetnik je francoski slikar Claude Monet (1840-1920), ime je dobila po njegovi sliki Impression (Impresija). Impresionisti so odklanjali klasično in naturalistično slikarstvo. Resničnost so upodabljali s stališča svetlobe in barv, tako da so barve, običajno čiste in svetle, razstavili po platnu v majhne in drobne lise ter poteze s čopičem. Njihove slike »breme«, ko jih gledamo bolj od daleč.

Na spletni strani Narodne galerije tako piše o Jakopiču: "Jakopič je izjemna osebnost slovenske umetnosti. Posebnega mesta v umetniškem panteonu si ni zaslužil le kot odličen slikar, temveč tudi kot človek, ki je umetnost vpel v širši družbeni okvir. Leta 1909 je v Tivoliju na svoje lastne stroške postavil prvo stalno umetnostno razstavišče v Ljubljani, s Sternonom in pozneje sam je vodil slikarsko šolo, bil je eden od ustanovnikov Narodne galerije, pokrovitelj novomeške pomladi in ustanovni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti." Jakopič je umrl 21. aprila leta 1943 v Ljubljani.

Nekaj misli slikarja Jakopiča

“Impresionizem je atentat na duševno lenobo, je po stoletja trajajočem izkoriščanju in uživanju tradicionalnih sredstev do onemoglosti edino razodetje, ki razširja možnosti umetniškega izražanja do nedoglednih mej.”

“Bistveno v sliki je misel.”

“Umetnost je materializacija duha po volji neke skrivnostne, s človekom tesno združene sile. Je torej bistven del človeka in zato potreben človeštvu in posamezniku. Brez umetnosti bi bil človek pohabljenec, kakor tiger brez krvoločnosti.”

“Umetnik je ravno tako človek kakor vsi drugi in ne zgolj čisti duh, kakor menijo nekateri ali si vsaj to žele. Gotovo je v njem nekaj, včasih tudi precej, duha, toda okoli tega je še prav mnogo mesa in krvi, in premnogo drugih takih zadev, ki obtežujejo vse zemljane.”

“Vsakemu človeku je dano toliko moči, kolikor je potrebuje, da prehodi določeno mu pot do konca. Če mu pa pridejo naproti nepričakova-

ne sile in ga tarejo skrbi in beda in se mu krči srce v gneči neumnosti, da ga jame zapuščati pogum, tedaj se ga usmili Bog in mu da zreti košček svoje neskončnosti, da more zopet sesati sok življenja kjerkoli; iz žarkov sonca, iz teme noči, iz radosti srečnih, iz solz zavrženih, iz duha lilije, iz daljave zvezd, iz paradiža mladosti, iz temne zarje bodočnosti.”

“Za nas Slovence je samo ena pot: otesimo se tujega vpliva ... Ne bodimo oskrbniki, hlapci tujega bogastva, ampak postanimo gospodarji svojega, četudi skromnega posestva.”

»Vse moje življenje je bilo po božji volji posvečeno umetnosti, naši umetnosti... Bog je vdihnil vsem bitjem svojo dušo. Človeku je rekel: Tebe, človek, sem si izbral za gospodarja zemlje. Dam ti vse, kar sem dal drugim bitjem. Povrhu pa ti dam še toliko pameti, da boš mogel modro, vestno in pravično izvrševati svoja opravila na zemlji. Poslušaj me, ubogaj me! Živi po mojih postavah! Srečen boš in osrečil boš svoj rod in vsa živa bitja, ki žive na zemlji. Živi, raduj se, trpi, dokler te ne odpokličem; kajti vse, kar je bilo kdaj rojeno, se mora nekoč razkrojiti, umreti. Le življenje je večno.”

Ali ste vedeli?

- Da je bil Jakopič leta 1900 soorganizator prve slovenske umetniške razstave?
- Da je bil leta 1903 soustanovitelj umetniškega društva »Sava«, v okviru katerega je s stanovskimi kolegi impresionisti pripravil razstavo na Dunaju?
- Da je leta 1909 dal po načrtih arhitekta Maksa Fabianija na svoje stroške zgraditi prvo slovensko umetniško razstavno galerijo, t. i. Jakopičev paviljon?
- Da je bil Jakopič pobudnik za nastanek Slovenske Narodne galerije?
- Da je bil Jakopič plodovit slikar?

Ohranjenih je okoli 1200 slik ter kakšnih 650 njegovih risb.

- Da lahko kupite Jakopičeve slike? Seveda boste morali za sliko dati najmanj 10.000 Evrov!
- Da je Jakopič dolga leta bolehal za epilepsijo?
- Da od leta 1969 Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov deli vsako leto Jakopičevo nagrado? Jakopičeva nagrada je najpomembnejša nagrada na področju likovno-vizualne umetnosti v Sloveniji.

JEZIKOVNI OREŠČEK

Pedir turno po slovensko

Sedem za mizo v napol prazni kavarni, naročim kavo z mlekom in dva rogljička ter odprem prenosni računalnik. Preletim naslove novic na spletni strani svojega priljubljenega časopisa, na kate-rega sem naročena, in preverim, ali so knjige, ki sem jih naročila iz spletne knjigarne, že na poti. Vmes zabrni telefon. Mama mi naroča, naj na poti domov kupim še jajca, ker jih nujno potrebuje za torto. Komaj slišno zavzdihnem. Da mi bo pravočasno uspelo po vseh opravkih, bom morala naročiti taksi. Joj, saj res, še k zdravniku bi morala danes, povsem sem pozabila.

Ambulanta doktorja Novaka, prosim? Dober dan, Tjaša Lorbek pri telefonu. Danes ob enih sem naročena na pregled, ampak žal ne bom utegnila. Bi se lahko naročila za naslednji teden?

Prav. Vas naročimo za sredo ob petih, bo v redu?

Za določitev časa, ob katerem naj kdo kam pride zaradi kake dejavnosti, uporabljamo glagol naročiti. Na primer, na pregled nas naroči zdravnik ali kdo drug, lahko pa se naročimo tudi sami. Če na želeni dan ni več prostega termina, bomo morali izbrati drug dan, ampak takega, ko naš zdravnik dela v popoldanskem turnusu, če smo dopoldne v službi. Tako termin kot turnus označujeta čas, a v nekoliko drugačnem kontekstu. Termin se uporablja za točno določen ali dogovorjen čas za neko dejavnost, lahko tudi datum ali rok: poiskati prost termin, v tem terminu predvajajo stare filme, izbrati termin za prvo predstavo, delati izpit v jesenskem terminu. Slogovno ustrežnejša slovenska beseda za turnus je izmena in pomeni časovno sklenjeno dejavnost ali del delovnega procesa, ki se ponavlja po ustaljenem redu: v šoli so uvedli popoldanski turnus, turnus traja dve uri, dela v nočnem turnusu.

SLOVARČEK

- dar turno – *naročiti*
- Zdravnik me je naročil na pregled.
- Naročili so me na pregled.

- pedir turno para uno mismo – *naročiti se*
- Naročil sem se na pregled pri zdravniku.

- pedir turno para otra persona – *naročiti*
- Naročil sem mamo na pregled pri zdravniku.

- tener turno – *biti naročen*
- Naročen sem na pregled pri zdravniku.

Tjaša Lorbek

IZ SLOVSTVENEGA IZROČILA

Češčenje Jezusovih ran

Iz Kastelčeve bratovščinske knjige, 1678

Kako globoka je bila duhovnost slovenskega baroka (zlasti 17. in 18. stoletja), lahko občutimo ob raznih pobožnostih in molitvah k svetim Jezusovim ranam. To je ena najbolj globokih tem nekdanje slovenske ljudske duhovnosti.

Matija Kastelec: Bratovske bukvice
S. Roshenkranza, druga izdaja iz leta 1682

Ob teh molitvah so naši predniki častili Jezusove rane kot jedro, zgostitev in simbol vsega njegovega trpljenja in se v njih s srcem dotikali nedostopnih skrivnosti vere. Zaradi tako globoke vsebine je tudi zunanja forma teh molitev zelo bogata, raznolika in v jezikovnem smislu praznična. Češčenje Jezusovih ran je prešlo v slovensko ljudsko govorico kot izraz prošnje v skrajni potrebi, ko srce že »caguje« ali obupuje, in v zadnji stiski, v pričo smrti: ko pri Jurčiču rokovnjači ubijejo Blaža Mozolja, ta še zakliče »Za pet ran ...«, dokončati ne more. Ob požigu grahovske postojanke vaških stražarjev naj bi Andrej Srebotnik zaklical: »Za pet ran Božjih, kaj delate z ljudmi!« in tudi zanj so bile to poslednje besede, vrgli so ga v gorečo hišo. Prošnja »za pet ran Božjih« je v slovenskem jeziku še dolgo ostala izraz misli o najvišjem in

poslednjem, kar ima brezprizivno vrednost in veljavo: rane, ki bodo odkupile vse grehe, premagale vse zlo. Začela se je ta pobožnost že v srednjem veku, nato zlasti v baroku: Jezusovo božanstvo je na križu skrito, vidne so le njegove rane, ki jih Božja moč vstajenja ne bo odpravila, marveč poveljčala. Eno od najzgodnejših in najlepših molitev te vrste je objavil novomeški kanonik Matija Kastelec (1620–1688) v knjigi Bratovske bukvice sv. roženkranca leta 1678. »Bratovske« pomeni bratovščinske – knjiga je bila napisana izrecno za člane rožnovenske bratovščine v Novem mestu, dejansko pa za številne podobne bratovščine po slovenskih deželah. Z njenim izidom večkrat datirajo začetek baroka v slovenski literaturi.

“

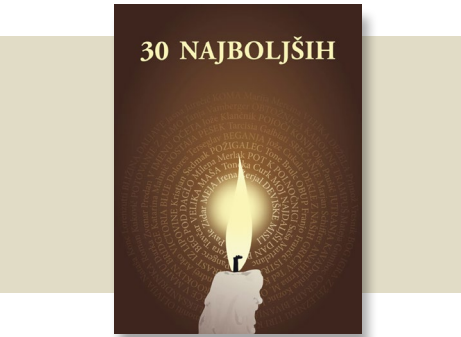
Jezusovo božanstvo je na križu skrito, vidne so le njegove rane, ki jih Božja moč vstajenja ne bo odpravila, marveč poveljčala.

”

Perporočenje v svete rane Kristusove
Češčene bodite od mojga srca te globoke rane Kristusove: v taiste jest skrijem vse moje misli, beseide inu dianje, tudi mojo dušo inu telu, inu vse ludi tega kristianstva. Amen.
O moj lubeznivi JESUS, v to odperto rano tvojga serca položim moje caglivu [obupujoče] inu žalostnu srce, de tamkaj bode potroštanu: mojo dušo inu moj duh sklenem s tvojim Sv. Duhom, de z nim bodem oživen; mojo volo tvoji voli čez dam, de taku tvoj večnu ostanem. Amen.
O milostivi Gospud, jest tebe prosim za volo [zaradi] tvojh pet krvavih ran, katere si prejel na znamenju sv. križa: vari mojh pet počutku [čutov] mojga slabiga života inu daj meni tvojo gnado inu veliko milost, de jest ne umrjem brez prave grevinge [kesanja] inu pokure, brez čiste spuvidi inu obilnih potrebnih solz čez moje grehe, inu brez cartaniga [ljubega] Sv. Reišniga Teleša. Amen.

Matija Ogrin

30 NAJBOLJŠIH | V novi knjigi tudi povest argentinskega Slovenca

Iz zakladnice literarnega natečaja revije Mladika. 1973–2016

Odlomek iz spremne besede Eveline Umek v knjigo
Leta 1973 je bila objavljena prva nagrajena novela slovenskega pisatelja Pavleta Zidarja s pronicljivim naslovom: MEJA. V prvih vrsticah je zapisal:
Meje na tem svetu so vesele in žalostne, brezčutne in nore in posmehljivo čudne. Eno teh meja, ki ima naštete lastnosti, bomo opisali. Kje teče?
Med nami samimi, med Slovenci ...
Meje delijo sosede, prijatelje, znance, ena od teh meja je bila tudi železna zavesa. Življenje na eni in drugi strani meje se je odvijalo drugače, na eni strani komunizem, na drugi kapitalizem in demokracija.
Prav zato so mnogi Slovenci in Slovenke zapustili domovino, nekateri takoj po koncu vojne, drugi nekoliko kasneje. Ko je revija Mladika leto za letom razpisala literarni natečaj, je veliko izseljencev začelo pošiljati svoje literarne prispevke, zgodbe, pričevanja, spomine. Preveva jih domotožje po domu, po tisti preteklosti, ki se jim zdi od daleč tako idilična, včasih pravljicična. Obujajo spomin na praznike, na obrede iz otroštva, ki so jim kljub revščini in vojni lepšali življenje in mu dajali smisel, na starše, sorodnike, prijatelje, ki so ostali v domovini. Nekateri njihovi spomini so boleči, zaznamovala jih je kruta smrt bližnjih v vojnem in povojnem času, vendar pišejo brez obsojanja, ne da bi jih postavljali v zgodovinsko dimenzijo, pišejo z distance, z obžalovanjem. Revija Mladika jim je dala priložnost, da pišejo o svojih občutkih, da razbremenijo spomin molka.
Pišejo tudi o življenju v novi domovini, v Argentini, Kanadi, Združenih državah Amerike, opažajo pedsodke, krivice, ki jih doživljajo

revni priseljenci, domačini, Indijanci. Pisanje pa jim pomeni mnogo več kot izpovedovanje, z njim ohranjajo materni jezik živ, tisti jezik, ki so ga prinesli s seboj v novo domovino in jim pomeni mnogo več kot sredstvo komunikacije v krogu družine in prijateljev, prav tako izseljencev. To je jezik domačnosti, tistega posebnega prostora, ki ni dostopen javnosti. In čeprav pišejo in objavljajo v slovenskih izseljeniških publikacijah, ima objava v Mladiki drugačen pomen.To je stik s tistimi, ki živijo tam onstran, blizu domovine in zato je to zanje veliko bolj dragoceno.

Pogovor z Evelino Umek
Pri založbi Mladika v Trstu je konec leta 2018 izšla posebna antologija. V njej so zajete kratke zgodbe petinštiridesetih let literarnega natečaja revije Mladika. Izbor je pripravila pisateljica Evelina Umek, ki se je odločila za »trideset najboljših«. Ne gre za kronološko objavo, saj v knjigi niso objavljene samo prvo-nagrajene zgodbe, urednica je kak letnik natečaja celo preskočila, če niso bile posebno pomembne, ali pa se odločila za dve zgodbi iz istega leta, če sta bili iz vsebinskega in slogovnega vidika zgodbi vredni. Glavno ji je bilo, da se iz zgodb izriše neki zgodovinski, družbeni in psihološki razvoj, ki se je v teh desetletjih dejansko dogodil.
Objavljene so zgodbe sledečih avtorjev: Pavle Zidar, Irena Žerjal, Zora Tavčar, Tončka Curk, Boris Pangerc, Milena Merlak, Saša Martelanc, Kristjan Sedmak, Franjo Francič, Andrej Arko, Dolores Terseglav, Jože Cukale, Ted Kramolc, Katarina Mahnič, Tarcisia Galbiati, Marijan Schiffrer, Irma M. Ozbalt, Darka Zvonar Predan, Jože Klančnik, Olga Paušič, Darinka Kozinc, Roman Kukovič, Tanja Vamberger, Mateja Gomboc, Veronika Simoniti, Nataša Konc Lorenzutti, Jasna Jurečič, Marija Mercina, Primož Vresnik.
→ Izbor besedil za antologijo 30 najboljših je terjalo precejšnje delo. Kot urednica ste prebrali in pregledali vse nagrajene prozne prispevke literarnega natečaja Mladike zadnjih 45 let, ki so bili objavljeni v reviji: v tem obdobju je bilo objavljenih 370 besedil. Bili pa ste predvsem pobudnica te knjige. Zanima me vedeti, zakaj se vam je zdelo pomembno, da pride do izida te knjige in na podlagi česa ste pripravili izbor?

Leta 2016 je bilo za mano že dvajset let prebiranja besedil, ki so prihajala na natečaj Mladike. Leto za letom sem odkrivala bogastvo zgodb, sporočil, spreminjale so se teme, motivi, ki so se jih avtorji lotevali. Žal bi mi bilo, če bi vsa ta raznolikost ostala zapisana samo med stranmi revije. Želela sem si, da bi bila besedila dostopna širši javnosti. Objavljene zgodbe ponujajo neverjeten mozaik, ki sestavlja našo preteklost in sedanjost, vabijo nas, da skupaj z avtoricami in avtorji podoživimo njihove večkrat tragične, dramatične in včasih tudi hudomušne zgodbe. Obenem pa pričajo o dolgoživosti založbe Mladika; revija Mladika je edina revija, ki je v zamejstvu preživelasva ta desetletja in vztraja še danes.
→ Vaš izbor tridesetih zgodb je široko zastavljen. V knjigi so zastopani različni avtorji, že uveljavljena peresa, ki so objavila tudi samostojne knjige, in tudi občasni pisci, ki jim je literarno ustvarjanje konjiček. Ali se v knjigi to začuti, je zaradi tega delo neenotno? Besedila avtorjev, objavljena v knjigi, se razlikujejo po temah, motivih in pristopu. Na začetku so se javljali predvsem neznani ali manj znani avtorji, z razliko od Pavleta Zidarja, ki je bil leta 1973, ko se je natečaj začel, že uveljavljen pisatelj. Za mnoge pa je bil natečaj Mladike izredna priložnost, da spregovorijo o svojih izkušnjah, doživetjih, spominih. Nekateri od teh niso imeli pisateljskih ambicij. Sčasoma pa so se pojavljali avtorji, za katere je bil natečaj preizkusni kamen in nagrada ter objava v reviji spodbuda, da nadaljujejo s pisanjem. Nekateri so se kasneje uveljavili, za sabo imajo že nekaj knjig, vendar se še vedno udeležujejo natečaja. Med tridesetimi najboljšimi lahko začutimo razlike v jeziku, slogu in strukturi zgodb, v vseh pa lahko zasledimo iskrenost in prizadetost avtorja, ki se želi izpovedati.
→ Avtorji izhajajo iz različnih geografskih področij in zastopajo vse tri Slovenije: matično, zamejsko in zdonsko. Ali je izvor avtorjev vplival na izbiro teme in motivov oziroma kako je geografski izvor avtorjev zaznamoval, pogojeval njihovo pisanje? Natečaj Mladike je za mnoge avtorje predstavljal oazo v prostoru in času, ko so meje, fizične in ideološke ločevale Slovence. Tako nam zgodbe odkrivajo različne Slovenije: matično, zamejsko in izseljeniško. Vsak avtor izhaja iz svojega okolja. Izseljenci pišejo o svojih

dveh svetovih, nostalgično o tistem, ki so ga morali zapustiti, in realistično o tistem, kjer živijo. Zamejski avtorji sporočajo o bolečini, ki jo občutijo ob krčenju slovenske skupnosti, o izgubljanju zemlje, ki je bila nekdanj slovenska. Avtorji iz matice pa so v natečaju videli priložnost, da izpovejo svoja drugačna videanja resničnosti, kot jih je narekovala takratna oblast. Tako nam zgodbe omogočajo, da izzremo pestrost izkušenj, doživetij in občutij vseh treh Slovenij.
→ Kaj se vam je v teh zgodbah zdelo najbolj izvirno? Kaj nam izraziteje sporočajo? Oziroma vas je kaj posebno presenetilo? Presenetilo me je marsikaj, zlasti pristop avtorjev k določeni temi in nenavadnost motivov. Tako sta Tone Brulc in Marjan Schiffrer v svojih zgodbah pisala o krutosti življenja onstran oceana. Domovino sta zapustila, ker sta bila drugačna, v novem svetu pa sta doživljala, kako ponižujoč je odnos do staroselcev. Drugačnost je vedno ovira, naj gre za identiteto ali barvo kože, z njo se srečujemo v skoraj vseh zgodbah. Tako se rojevajo nasprotja, konflikti, avtorji pa nam ponujajo svoje zgodbe v premislek.
→ Poleg prostora je zanimivo vedeti, kako je čas vplival na izbor tem. Prva objavljena zgodba je iz leta 1973, zadnja pa iz 2016. Kaj se je spremenilo v teh štirih desetletjih? Teme so se sčasoma spreminjale, pojavljali so se novi avtorji, spreminjalo se je žarišče njihove pripovedi, se premaknil v sodobnost, čeprav je v marsikateri zgodbi vzniknila tudi preteklost. Sedanjost ne more obstajati brez preteklosti in tudi prihodnost ima svoje korenine v preteklosti. Vse manj je bilo tudi avtorjev iz izseljenstva. Spreminjal se je jezik, iz zgodb v zgodbo lahko doživljamo bogastvo in razvoj slovenščine. Velikokrat sem bila navdušena nad besediščem, nad inventivnostjo piscev. Spreminjala sta se tudi slog in struktura zgodb. Nekaj tem je zgodovinskih, avtorji ožarijo samo določen segment dogajanja v času in nam tako dajejo možnost, da sami premislimo o svojem vedenju daljne ali bližnje preteklosti. Nekateri se spoprijemajo z dilemami vsakdana. Vse zgodbe pa nam v svoji celovitosti rišejo široko panoramo tem, motivov, vzrokov in posledic. Bralec pa lahko o njih premišljuje in se z njimi sooča. Dodane kratke biografije avtoric in avtorjev pa prinašajo najpomembnejše podatke o njihovem življenju in delu. Bralec dobi tako dodatne informacije o tridesetih najboljših.

pripravila Nadia Roncelli

KOLEDAR

10. aprila ob 15:00

Redna seja ZSMŽ

13. aprila ob 15:00

Redni pouk SSTRMB

13. aprila ob 20.30

Velikotedenski muzikal “Kerigma”
v Slomškovem domu

14. aprila

| Cvetna nedelja

14. aprila ob 18:00

Velikotedenski muzikal “Kerigma”
v Slomškovem domu

18 - 21. aprila

| Veliki teden

27. aprila ob 15:00

Redni pouk SSTRMB

28. aprila

Misijonska VELETOMBOLA
v Slomškovem domu

1. maja

Športni dan SDO-SFZ v Slovenski vasi

4. maja

Veselica v Slomškovem domu

4. maja ob 15:00

Redni pouk SSTRMB

5. maja

Obletnica doma - Slovenski dom Carapachay

11. maja

Dan duhovnosti na SSTRMB
Slovenska hiša

11. maja ob 20:00

Občni zbor društva Zedinjena Slovenija
Slovenska hiša

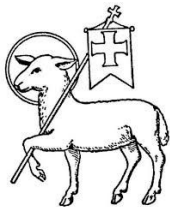
12. maja

ROMANJE V LUJÁN

OSEBNE NOVICE

 KRST

V kapeli Nuestra Señora de la Esperanza v Córdoba je bil v nedeljo, 7. aprila, krščen **JOAQUÍN CASTAÑEDA**, sin Ezequiela in Marjane Rant, rojen 17. novembra 2018. Njegova botra sta Nataša Rant in Gerardo Mezzavilla.

Vabilo

Želite ob Velikonočnih praznikih pozdraviti Slovence v Argentini in drugod po svetu? Vabimo vas, da objavite voščilo v Svobodni Sloveniji!

Cena oglasa: \$ 1.500.- // \$ 3.000.-
Objave sprejemamo do nedelje, 14. aprila.

svobodna.ba@gmail.com

“ ZA RAZMISLEK IN NASMEH ”

“En dober pregovor na dan, prežene slabo voljo stran”

ZDRAVJE

Samo, da bo zdrav! To je prva želja za vsakogar še pred rojstvom. Za vsak osebn

ni praznik, rojstni dan ali pa god, je naša prva želja za slavljenca prav ta, da bi imel zdravje.

Zdravje je božji dar a ni dvoma, da tudi sami lahko veliko storimo zanj. Prav zato 7. aprila obeležujemo svetovni dan zdravja, na ta dan je bila namreč leta 1948 ustanovljena Svetovna zdravstvena organizacija (WHO). Vsako leto se v želji po večjem osveščanju javnosti na ta dan izpostavi določeno temo s področja zdravja. Letošnji Svetovni dan zdravja je tako posvečen sladkorni bolezni.

Tudi ljudska modrost nam ve o zdravju veliko povedati, za razmislek in tudi nasme

h, ki je pol zdravja!

• Veselo srce podarja zdravje, potr

pa suši kosti. (Sveto Pismo, Pregovori 17,22)

• Zdravje je največje bogastvo.

(Nemški pregovor)

• Zdrav um v zdravem telesu je kratek, a celovit opis človeka, ki je na tem svetu srečen.

(John Locke, angleški filozof in politični mislec)

• Tisti, ki ne bo uporabil novih zdravil, mora pričakovati nove bolezni. (Francis Bacon, angleški filozof, pisatelj in zgodovinar)

• O, zdravje! Zdravje! Blagoslov bogatih! Bogastvo revnih! Kdo te lahko preplača, kajti brez tebe ni na svetu radosti!

(Ben Jonson, angleški pesnik in igralec)

• Narava, čas in potrpljenje so trije veliki zdravniki. (Slovenski pregovor)

• Kdor vsak dan ne posveti nekaj časa svojemu zdravju, mora vsak dan žrtvovati veliko časa za bolezen. (Sebastian Kneipp. Nemški duhovnik in vodni terapevt)

• Nikoli ne zdravi zla z zlom.

(Latinski pregovor)

• Zdravje, vitalnost in lepota so darovi narave za tiste, ki živijo v skladu z njenimi zakoni. (Leonardo da Vinci, italijanski slikar, kipar, arhitekt, inženir in izumitelj)

• Bolje zdravemu v siromaštvu kot bogatašu v bolezni. (Ljudski pregovor)

• Dobra misel je pol zdravja.

(Slovenski pregovor)

• Zdrav človek ima sto želja, bolnik pa le eno ima. (Slovenski pregovor)

Izbral Jože Jan

Obvestilo

Naročnina tiskanega časopisa za leto 2019 znaša \$ 2.500.- Poravnate jo lahko pri odbornikih ZS ali krajevnih domov, ali pa z nakazilom na naš bančni račun

Banco Santander Río
Cta Cte en Pesos 052 - 000110732
CBU 0720052620000001107322
Alias: Bled.Triglav.Zmaj
CUIT: 30-53331351-1

Titular: Asociación Civil Eslovenia Unida

Zaradi visoke inflacije bomo v mesecu juliju naročnino prilagodili novim razmeram, zato prosimo, da jo čimpreje poravnate.

Svobodna Slovenija je brezplačno dosegljiva na spletnem naslovu www.svobodnaslovenija.com.ar

Lepo pozdravljamo!

Uredniki Svobodne Slovenije

“TVOJO SMRT OZNAVJAMO, GOSPOD, IN TVOJE VSTAJENJE SLAVIMO”

VELIKOTEDENSKI MUZIKAL

Avtor Martin Sušnik

Režija: Marcelo Brula in Marta Selan Brula

VSI LEPO VABLJENI!

SLOMŠKOV DOM VABI NA PONOVI

V SOBOTO, 13. APRILA OB 20.30 URI

IN V NEDELJO, 14. APRILA OB 18. URI

VSTOPNICE V PREDPRODAJI V DOMU ALI PRI ODBORNIKIH:

ODRASLI \$ 200 | OSNOVNOŠOLCI \$ 100

CASTELLI 28, RAMOS MEJÍA, BUENOS AIRES, ARGENTINA

Mariana 11 4088 5844 | Marko 11 4998 2803
slomskovdom.rm@gmail.com

»Če hoče kdo iti za menoj, naj se odpove sebi in vzame svoj križ ter hodi za menoj.« Mt 16:24

MLADINA NAŠEGA DOMA VABI NA

KRIŽEV POT

14. aprila, na Cvetno Nedeljo po sveti maši

NAŠ DOM, HIPÓLITO IRIGOYEN 2756

VSI LEPO VABLJENI!

NABIRALI BOMO DOLGOTRAJNO HRANO IN OBLEKO ZA POMOČ POTREBNIH!

K•PAC S.A.

Fábrica de tubos y envases de cartón

Antonio Podržaj e Hijos S.R.L.

Grupo HZ

briganti

PREMIUM LEATHER SHOES

GOLOMAX

SUPERMAYORISTA DE OFERTAS

CKC

LABORATORIOS CKC ARGENTINA S.A.

CA

CONSULTORES ASOCIADOS

OBLAK

ABERTURAS

SVOBODNO SLOVENIJO SOFINANCIRA URAD VLADE RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU.

SVOBODNA SLOVENIJA | Glasilo Slovencev v Argentini

Ustanovitelj Miloš Stare

Lastnik društvo Zedinjena Slovenija

Predsednik Jure Komar

Uredniški odbor

Mariana Poznič, Cecilija Urbančič, Lucijana Hribar,

Sonja Tomazin, Jože Jan, Jože Lenarčič, Miloš Mavrič,

Marko Vombergar in Tomaž Žužek.

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires - Argentina

email svobodna.ba@gmail.com

www.svobodnaslovenija.com.ar